

Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr VI im. Generała
Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka” w Opolu

Wymagania edukacyjne z przedmiotu elementy prawa

nauczyciel: dr Anna Rajchel

I. Uczeń podlega klasyfikacji dwa razy w roku

- a. I semestr (zimowy)
- b. II semestr (letni)
- c. ocena końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen za semestr I i II.

II. Pomiar osiągnięć ucznia, odbywa się za pomocą następujących narzędzi

1. Testy pisemne:

- a. przewidziane na całą jednostkę lekcyjną i zapowiadane z 2-tygodniowym wyprzedzeniem. Termin wpisany do e-dziennika.
- b. zawierają różne formy zadań sprawdzających wiedzę i umiejętności ucznia (pytania otwarte, pytania zamknięte, analiza fragmentów wybranych aktów prawnych, schematy do uzupełnienia, etc.
- c. uczniowie zobowiązani są do uczestniczenia w sprawdzianie. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności uczeń zobowiązany jest do nadrobienia zaległości-przystąpienie do sprawdzianu w ciągu 2 tygodni od pierwszej daty kolokwium,

2. Kartkówki:

- a. obejmujące treści z trzech ostatnich lekcji:
- b. maksymalnie 20-to minutowe
- c. niezapowiadane

3. Odpowiedzi ustne

- a. uczeń może być zapytany na każdej lekcji z trzech ostatnich zajęć,
- b. podczas odpowiedzi ocenie podlega zawartość merytoryczna, argumentacja, wyrażanie sądów, uzasadnianie.

4. Aktywność ucznia na lekcji

jest ważnym elementem przy wystawieniu oceny

5. Ocenianie uczniów z obniżonymi wymaganiami

Uczniowie z obniżonymi wymaganiami piszą sprawdziany, testy i kartkówki dostosowane do ich możliwości. Uczniowie mogą pisać sprawdziany, testy i kartkówki takie same jak dla grupy, przy ich ocenianiu obniża się jednak progi procentowe dla poszczególnych ocen.

6. Kryteria wymagań na poszczególne oceny:

- uczniowie otrzymują oceny określone w skali procentowej
- **do 1 września 2023**

30-49% - dopuszczający

50-65% - dostateczny

66-75% - plus dostateczny

76- 85% - dobry

86%-95% - plus dobry

96-98% - bardzo dobry

99-100%- celujący

(od 1 września 2023 roku)

0% - 39%- niedostateczny

40%-55%- dopuszczający

56%-73% - dostateczny

74%-89%- dobry

90%-98% - bardzo dobry

99-100%- celujący

Na lekcjach oceniane są:

- postępy w nauce wynikające z wkładu pracy własnej ucznia,
- uczestniczenie w dyskusjach,
- sprawności ucznia w rozwiązywaniu problemów i posługiwanie się językiem prawnym
- obowiązkowości ucznia i odpowiedzialności za przyjęte zadania.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi rozwiązać prostych ćwiczeń, odpowiedzieć na zadane pytania,
- nie opanował wiedzy i umiejętności w zakresie wymagań niezbędnych do dalszego kształcenia,
- nie jest systematyczny, nie wykazuje zainteresowania przedmiotem.
- luki posiadane przez ucznia są trudne do uzupełnienia
- nie przygotowuje się do lekcji
- odznacza się brakiem systematyczności i chęci do nauki oraz biernością na lekcjach

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje spore luki w wiadomościach
- potrafi określić podstawowe pojęcia z zakresu prawa
- przy pomocy nauczyciela jest w stanie wykonać proste polecenia i zadania,
- a. poprawnie z pomocą nauczyciela potrafi rozpoznawać, nazywać i klasyfikować poznane pojęcia, zjawiska, procesy, dokumenty, źródła etc.
- b. Potrafi współpracować w zespole przy wykonywaniu zadań,
- c. posiada minimum wiedzy z zakresu prawa
- d. wykazuje chęć do współpracy

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- rozumie polecenia, instrukcje, omawiane zagadnienia,
- potrafi zapamiętać podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentować
- rozumie omawiane zagadnienia,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste zadania,
- umieć wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce,
- aktywnie uczestniczy w pracach i zadaniach zespołowych
- wiedza jest fragmentaryczna i wrywkowa
- aktywność na lekcjach jest sporadyczna

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- ma niewielkie braki w wiadomościach z zakresu prawa
- poprawnie rozwiązuje zadania o określonym stopniu trudności
- wykazuje aktywność na lekcjach
- przedstawia wyniki samodzielnej pracy
- rozumie polecenia i instrukcje,
- w dużej mierze opanował treści i umiejętności zawarte w programie,
- chętnie pracuje w grupie,
- jest aktywny na zajęciach,
- umiejętnie wykorzystuje zdobyte informacje w praktyce,
- potrafi uogólniać i formułować wnioski,
- potrafi zajmować stanowisko w kwestiach spornych i bronić swoich poglądów,
- wykazuje zainteresowanie omawianą na zajęciach problematyką.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- ma bogate wiadomości na poziomie treści dopełniających,
- w pełni przyswoił wiadomości objęte programem
- wykazuje zainteresowanie przedmiotem oraz dodatkową literaturą dotyczącą omawianych treści,
- umie samodzielnie poszukiwać informacji w różnych źródłach oraz je selekcjonować,
- bardzo aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- potrafi posługiwać się wcześniej wprowadzonymi pojęciami, terminami w określonych sytuacjach,
- uzasadnia własne poglądy i stanowiska,]
- potrafi łączyć wiedzę z różnych przedmiotów
- wykorzystuje różne źródła wiedzy

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową i specjalistyczną zgodną z omawianą tematyką zajęć,
- posiada wiedzę wykraczającą w wyraźny sposób poza program
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów
- a. uczestniczy w projektach, konkursach, olimpiadach właściwych dla przedmiotu i uzyskiwać wyróżniające wyniki,
- b. wykonuje szereg zadań dodatkowych z własnej inicjatywy,
- c. jest zainteresowany tym co dzieje się w Polsce, Europie i na świecie,
- d. umiejętnie formułuje argumenty, wypowiada się bardzo poprawnym językiem.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA PRZEDMIOTU NA PODSTAWIE PROGRAMU AUTORSKIEGO

Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Wstęp do prawa				
<p>Przy dużej pomocy nauczyciela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia prawa, normy prawnej, przepisu prawa, elementy budowy normy prawnej, - próbuje określić znaczenie prawa w życiu społecznym, - określa swoje zachowanie na podstawie podanego przez nauczyciela przykładu; - potrafi wymienić gałęzie prawa; - potrafi wymienić niektóre źródła prawa; - zna definicję stosunku prawnego 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje inne normy postępowania, zna terminy prawo zwyczajowe i stanowione; - zna pojęcia takie jak: praworządność, świadomość prawna - zna pojęcia takie jak: norma prawna, norma obyczajowa, norma religijna, norma etyczna; - zna kryterium podziału prawa na gałęzie, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna kryteria podziału norm prawnych, rodzaje przepisów prawnych; - uczeń charakteryzuje związki między pojęciami, potrafi je określić na podstawie prostych przykładów; - zna przykłady organów czuwających nad zapewnieniem praworządności; - zna gałęzie prawa i potrafi je scharakteryzować; - potrafi opisać wybrane źródła prawa, - potrafi scharakteryzować normy moralne, etyczne, obyczajowe i inne. - zna pojęcie czynność prawna, wykładnia prawa - zna rodzaje, warunki ważności i skutki czynności prawnej; 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie podaje dziedziny życia regulowane różnymi systemami normatywnymi; - zna i opisuje rodzaje norm prawnych i przepisów prawnych - zna pojęcie i etapy stosowania prawa; - określa znaczenie praworządności, - charakteryzuje na podstawie podanego przykładu etapy stosowania prawa; - charakteryzuje instytucje czuwające nad przestrzeganiem praworządności, - potrafi na przykładach rozpoznać gałęzie prawa; - potrafi na przykładach rozpoznać źródła prawa - potrafi na przykładach rozpoznać normy moralne, etyczne, obyczajowe i inne. - zna wybrane rodzaje wykładni prawa 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia wszechstronną charakterystykę wybranej czynności prawnej; - zna wybrane orzecznictwo z tego zakresu, prace i opracowania naukowe. Potrafi się na nie powołać.
Prawo konstytucyjne				
<ul style="list-style-type: none"> - zna podstawowe terminy z tej dyscypliny prawa; - zna podstawowe źródła prawa; - zna podstawowe prawa, wolności obowiązki człowieka i obywatela; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie suwerenności, demokracji. - zna źródła prawa; - zna wybrane zasady ustrojowe; - potrafi scharakteryzować wybrane prawa, wolności i 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wybrane zasady demokratycznego państwa prawnego - potrafi scharakteryzować źródła prawa; - potrafi scharakteryzować 	<ul style="list-style-type: none"> - na przykładach potrafi scharakteryzować zasady demokratycznego państwa prawnego. - na przykładach charakteryzuje źródła prawa; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna orzecznictwo sądów; - potrafi powołać się na literaturę naukową, artykuły z tego zakresu. - potrafi odwołać się do konstytucji innych państw.

<ul style="list-style-type: none"> - wie co to jest prawo wyborcze, - potrafi wymienić organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędowniczej; 	<ul style="list-style-type: none"> obowiązki obywatela; -potrafi wymienić podstawowe zasady prawa wyborczego; - zna wybrane zadania organów władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędowniczej; - zna strukturę polskiego wymiaru sprawiedliwości 	<ul style="list-style-type: none"> wybrane zasady ustrojowe; - potrafi scharakteryzować prawa, wolności i obowiązki obywatela; - zna wybrane zasady prawa wyborczego; - zna zadania organów władzy wykonawczej, ustawodawczej i sędowniczej; - zna terminy takie jak apelacja, kasacja. Zna wybrane zadania sądów powszechnych. - zna zasady powoływania i odwoływania sędziów 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zasady ustrojowe; - porównuje prawa, wolności i obowiązki obywatela z aktami międzynarodowymi; - suwerenność i jej realizacja w Konstytucji RP. - na przykładach opisuje zasady prawa wyborczego; - na przykładach charakteryzuje zadania organów władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędowniczej. - zna zadania sądów wojskowych i administracyjnych; - zna zadania TK i TS. - wie na czym polega niezawistość, niezależność i bezstronność w sądownictwie w świetle regulacji prawnych; 	
--	--	--	---	--

Prawo cywilne z elementami procedury

<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia takie jak: prawo cywilne, osoba fizyczna, osoba prawna, rzeczy, zobowiązanie, spadek; - zna przedmiot prawa rzeczowego jako działu prawa cywilnego; - wie co to jest własność; - zna pojęcie zobowiązanie; - zna pojęcie spadek i dziedziczenie; - zna pojęcie odpowiedzialności cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> - zna podział prawa cywilnego; - wie co to jest zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, osobowość prawna; - zna pojęcie i rodzaje rzeczy; - charakteryzuje omawiane pojęcia, rozwiązuje proste przykłady; - zna miejsce prawa własności wśród innych praw rzeczowych; -zna wybrane uprawnienia właściciela i granice ich wykonywania; - zna rodzaje zobowiązań; - zna rodzaje dziedziczenia; - zna rodzaje odpowiedzialności cywilnej, pojęcie: szkoda, wina. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi scharakteryzować działy prawa cywilnego; - na wybranych przykładach potrafi rozróżnić różne rodzaje zdolności w przypadku osób fizycznych i prawnych; - zna podział osób prawnych; - z pomocą nauczyciela rozwiązuje przykłady na temat skutków prawnych działania ludzi i jednostek organizacyjnych; - wie na czym polega nabycie i utrata własności, - zna źródła i rodzaje zobowiązań; - zna rodzaje testamentów; 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi na przykładach wskazać do jakiego działu należy omawiany problem; - bez problemu określa rodzaje zdolności w przypadku osób fizycznych i prawnych; - potrafi scharakteryzować wybrane osoby prawne; - zna rodzaje tworzenia osób prawnych; - samodzielnie rozwiązuje przykłady na temat skutków prawnych działania ludzi i jednostek organizacyjnych; - samodzielnie interpretuje przepisy k.c. na temat osób fizycznych i prawnych, podając 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje orzeczenia SN, prace naukowe itd.; - charakteryzuje wszechstronnie np. problematykę nieruchomości, wykorzystując przykład aktu notarialnego; - zna regulacje innych gałęzi prawa na temat własności; - interpretuje wzory umów przenoszące własność; - omawia orzecznictwo SN na temat prawa spadkowego; - analizuje orzecznictwo i wykładnię naukową na temat odpowiedzialności cywilnej;
--	--	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> - rozumie poznawane pojęcia na podstawie prostych przykładów; 	<ul style="list-style-type: none"> przykłady „z życia”; - dostrzega związki między omawianymi pojęciami, samodzielnie rozwiązuje przykłady; - wie co to jest współwłasność, ochrona własności, własność a posiadanie; - zna zasady wykonania i skutki niewykonania zobowiązań, wygaśnięcie zobowiązań; - wie co to jest wydziedziczenie, zachówek; - bez błędów potrafi napisać pozew; - charakteryzuje znaczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu społeczno-gospodarczym; - biegle posługuje się wiadomościami przy omawianiu przykładów „z życia” 	
Prawo karne				
<ul style="list-style-type: none"> - zna podstawowe pojęcia charakterystyczne dla tej dyscypliny prawa; - zna wybrane zasady odpowiedzialności karnej; - zna pojęcie przestępstwa i jego klasyfikację. - potrafi podać wybrane formy popełnienia przestępstwa; - zna pojęcie kontratypu, potrafi podać przykład; - zna podział na kary i środki karne, potrafi podać po jednym przykładzie; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie sens karania za zło; - zna różnice między prawem karnym materialnym, wykonawczym i procesowym - zna wybrane funkcje prawa karnego i zasady. - zna wybrane źródła prawa karnego; - potrafi podać przykłady kar i środków karnych. - zna formy popełnienia przestępstwa; - potrafi podać przykłady kar i środków karnych; - zna charakterystykę wybranych kontratypów 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wymienić nauki pokrewne; - zna zasady i funkcje prawa karnego; - ustawa karna i jej stosowanie; - zna różnice między nieletnim i młodocianym w prawie karnym. - charakteryzuje formy popełnienia przestępstwa; - umie uporządkować kary od najłżejszej do najcięższej. - 	<ul style="list-style-type: none"> - prawo karne na tle innych gałęzi prawa; - zna zasady sądowego wymiaru kary i środków karnych; - potrafi na przykładach określić zasady i funkcje prawa karnego; - zna różnice między odpowiedzialnością indywidualną i osobistą; - potrafi odróżnić kary od środków karnych (na przykładach); - na przykładach określa formy popełnienia przestępstwa; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna instytucje i organy międzynarodowe zajmujące się ściganiem przestępstw; - zna orzecznictwo polskie i międzynarodowe z tego zakresu, - zna literaturę z tego zakresu;

Prawo administracyjne z elementami procedury				
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie prawa administracyjnego oraz podstawowe źródła prawa; - potrafi wymienić organy administracji rządowej i samorządowej; - zna definicję organu państwa; - zna liczbę województw w Polsce oraz nazwy województw; - potrafi wymienić po jednym zadaniu organów administracji rządowej i samorządowej.; - zna skróty NSA i WSA; - zna wybrane instytucje i urzędnicy administracyjnego prawa materialnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna podział prawa administracyjnego; - zna wybrane cechy administracji publicznej; - potrafi scharakteryzować wybrane zadania organów administracji rządowej i samorządowej; - potrafi scharakteryzować wybrane źródła prawa administracyjnego. - potrafi wymienić organy państwa. - wie co to jest centralizacja, decentralizacja, koncentracja, dekoncentracja. - wie czym się charakteryzują organy naczelne, centralne, terenowe.; - potrafi na mapie konturowej zaznaczyć województwa; - potrafi wymienić wybrane zadania organów administracji rządowej i samorządowej; - zna podział na zadanie własne i zlecone. - zna definicję aktu administracyjnego. - zna pojęcia sądownictwa administracyjnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia administracja publiczna i prywatna; - zna cechy administracji publicznej i jej zasady (wybrane) - zna typy norm w prawie administracyjnym; - zna cechy źródeł prawa administracyjnego; - zna zasady ogólne prawa administracyjnego; - zna strukturę administracji publicznej i związki między jej podmiotami; - potrafi scharakteryzować źródła prawa administracyjnego; - charakteryzuje wybrane organy państwa; - zna wybrane pojęcia określające wzajemny sposób oddziaływania podmiotów administrujących, np. kontrola, nadzór; - zna zasady powoływania naczelnych, centralnych i terenowych organów. - zna podstawowe elementy konstrukcyjne polskiego samorządu terytorialnego; - potrafi scharakteryzować zadania organów administracji rządowej i samorządowej. - potrafi podać wybrane zadania własne i zlecone jst. - zna elementy decyzji administracyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna termin administracja oraz sposoby definiowania administracji publicznej; - zna cechy odróżniające administrację od innych działań państwa; - zna zasady ogólne; - zna sfery ingerencji administracji publicznej; - wie co to jest władztwo administracyjne; - styk prawa administracyjnego z prawem konstytucyjnym, cywilnym i karnym. - na przykładach potrafi nazwać źródła prawa administracyjnego. - zna zadania organów państwa (na przykładach); - zna pojęcia określające wzajemny sposób oddziaływania podmiotów administrujących, np. kierownictwo, współdziałanie, koordynacja; - zna rodzaje kontroli; - zna różnice między kontrolą i nadzorem; - zna zadania wojewódzkiej administracji zespolonej i niezespolonej; - na przykładach wskazuje zadania organów administracji rządowej i samorządowej; - na przykładach potrafi wskazać zadania własne i zlecone jst. - potrafi napisać odwołanie od 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia orzecznictwo dotyczące prawa i postępowania administracyjnego. Potrafi się na nie umiejętnie powołać; - zna literaturę z tego zakresu;

		- zna ustrój sądów administracyjnych;	decyzji administracyjnej ustosunkować się do skargi.	
Prawo rodzinne i opiekuńcze				
- zna przedmiot i znaczenie prawa rodzinnego; - potrafi wymienić podstawowe prawa i obowiązki małżonków; - próbuje określić znaczenie prawa rodzinnego w swoim życiu; - zna definicję rodziny i jej wybrane funkcje.	- rozumie pojęcia na podstawie prostych przykładów; - zna terminy takie jak: pochodzenie dziecka, imię i nazwisko dziecka, władza rodzicielska, rozwód, separacja. - zna rodzaje powiązań rodzinnych. - zna podstawowe zasady prawa rodzinnego; - zna funkcje rodziny; - zna pojęcie konkordatu (małżeństwo konkordatowe); - zna pojęcie władzy rodzicielskiej;	- z pomocą nauczyciela interpretuje treść akt stanu cywilnego; - zna terminy takie jak: opieka, kuratela, obowiązek alimentacyjny; - zna różnice między rozwodem a separacją; - zna zasady prawa rodzinnego; - zna elementy modelu prawnego małżeństwa; - zna przesłanki zawarcia i unieważnienia małżeństwa; - zna podmioty i charakter prawny władzy rodzicielskiej;	- samodzielnie interpretuje treść akt stanu cywilnego; - znajduje związek prawa rodzinnego z innymi gałęziami prawa, - ocenia społeczne znaczenie omawianych zagadnień; - podaje przykłady stosunków między rodzicami a dziećmi. - zna zakres kompetencji sądu rodzinnego; - wie co to jest adopcja, warunki oraz przesłanki adopcji;	- analizuje orzecznictwo SN na temat małżeństwa; - charakteryzuje procedurę cywilną Obowiązującą w zakresie prawa małżeńskiego;
Prawo pracy				
- zna pojęcie prawa pracy - zna pojęcia: pracodawca, pracobiorca; - potrafi wymienić rodzaje umów o pracę; - wie co to jest odpowiedzialność pracownicza; - zna definicję urlopu i potrafi wyliczyć dni urlopowe.	- zna źródła prawa pracy - zna pojęcie stosunek pracy, - zna znaczenie umów cywilnoprawnych w prawie pracy; - zna wybrane obowiązki pracownika i pracodawcy; - wie co to jest mobbing i jak się przed nim bronić;	- zna funkcje prawa pracy; - potrafi scharakteryzować umowy o pracę; - zna obowiązki pracownika i pracodawcy; - zna wybrane uprawnienia pracownika związane z rodzicielstwem, zatrudnianie młodocianych, ochrona pracy, - wie na czym polega BHP w pracy; - zna instytucje zajmujące się ochroną pracownika	- zna zasady prawa pracy; - na przykładach potrafi wskazać rodzaje umów o pracę o wskazać błędy w umowach; - zna dokumentację pracowniczą; - zna wykroczenia przeciwko prawom pracownika, spory wynikające ze stosunku pracy; - potrafi scharakteryzować instytucje zajmujące się ochroną pracownika, wie czym są sądy pracy, czym zajmuje się PIP.	- zna wybrane orzecznictwo z zakresu prawa pracy; - zna literaturę z tego zakresu, potrafi się na nią powołać. - zna międzynarodowe akty prawne z tego zakresu, potrafi się na nie powołać.